

Proteus ofte minne-beelden verandert in sinne-beelden

<https://hdl.handle.net/1874/37116>

GALATHEE

OFTE

HARDER

MINNE-KLACHTE.

Van

J. CATZ.

Siet, o Hoeders van het vee,
 Siet hier onse GALATHEE,
 By veel barders wel bemint,
 Maer tot geene noch gefint,

Daerom ist dat haer getaet
 Hier soo strack geschildert staet,
 Maer het sou wel anders syn
 Troff haer eens de minne-pyn.

Wiltje sien een seboone maecht?
 Siet haer d'elck d'elck d'elck

GALATHEE,

Ofte

HARDERS-KLACHTE.

Daphnis, op een meye-nacht,
 Als hy op de liefste dacht,
 VVenscht alleen te moghen zyn,
 Om sin droeve minne-pijn
 Uyt te storten inde locht,
 Daer het niemant hooren mocht.

'T was een weder sonder wint,
 Soo men dat by wylen wint;
 Al de werelt was in slaep
 Men en hoorde niet een schaep,
 Niet een By en wasser uyt
 Om te vliegghen op het cruyt,
 Inde boomen gheen ghedril,
 Vee en honden swegghen stil,
 En de voghels al-te-mael,
 Maer alleen de nachtegael,
 's Nachts te singhen wel ghewent,
 Sat en fleuyte daer ontrent.

Daphnis sach de doffe maen
 Treurich aen den hemel staen,
 Of om dattet soo geleeck,
 Mits sy in het duyster weeck,
 Of om dat het harders kindt
 Niet ten besten was ghesint;
 VVant al was de cudd in rust,
 Slapens hadt hy geenen lust,
 Maer hy vant een eenfaem velt,
 Daer hy sich ter neder stelt,
 Daer hy met een droef ghemoet
 Dus sijn minne-clachten doet.

Galathea gheestich dier,
 Oorsaec van mijn eerste uyer,
 Oorsaec van een vrecmt ghewoel
 Dat ick inde leden voel,
 Oorsaeck van een vasten bande
 Die mijn siel aen u verpandt.

Die mijn jeughdich herte bint
 Dat het niemant anders mint;
 Die mijn ziel aen u werknoot,
 Dat se niet int wild' en loopt.
 Soete meysien aerdigh dinck,
 Soeter als een distel-vinck,
 Soeter in u soeten praet,
 Als de soeten honich-raet,
 Soeter als het groene lis
 Aende siecke wiffen is,
 Soet; maer dickmael op een uyr
 Weder uyer maten suyr.

Somtyts macker als een lam,
 Somtyts felder als een ram;
 Somtyts swack, gheluc een riet.
 Somtyts stijf, ghelijck een spriet;
 Somtyts broofer als een glas,
 Somtyts tayer als een was;
 Somtyts straf, ghelijc een stier,
 Somtyts dwee, ghelijc een pier;
 Somtyts bitter, als een gal,
 Somtyts honich over al;
 Somtyts mack ghelijck een rhee,
 Somtyts stuer, ghelijc de zee;
 Somtyts siltigh, als de vloet,
 Somtyts weder suycker-soet;
 Somtyts vrolijck, somtyts stil,

Altyts, so ick niet en wil;
 Eeuwigh teghen my ghecant,
 Altyt naer een ander lant,
 Eeuwigh teghens my gheset,
 Altyt op een ander bedt.

Och hoe veel heb ick ghesucht!
 Och hoe langh heb ick gbeducht!
 Och hoe seer heb ick ggeschreyt!
 Seder ghy eerst hebt gheweyt
 Inde velden van Dijshouck,
 Seder hebt ghy uwen douck
 Anders na den toy gheselt,
 Als de vrijsbers van het velt:
 Seder hebje met een schraegh
 Onderstut u blauwe kraegh,
 Seder staet u doecken-huyf
 Even als een kieuits kuyf,
 Seder hebt ghy uwen tret
 Op een ander wijs gheset
 Als Lycoris, rap te voet,
 Of als Amarillis doet.
 Och! wat dienter veel geseyt?
 Of wat dienter meer ggeschreyt?
 T'is al niet ghelijck het plecgh,
 Doen ick met u kennis kreegh.
 Seder ghy het hooffsche vrien,
 Tot Dijshouck eens hebt ghesien,

En de streken van de stad,
Seder heb ic wyt gehadt:
Seder noemt ghy my een loer,
En een kinckel, en een boer,
En een clunten, en een cluts,
Al, om dat ic juyst mijn muts
Niet recht steets can nemen of;
Al, om dat ic in het stof
Niet can schraven als een hoen
In den mis-hoop plagh te doen;
Al, om dat ic zeus en ront
Spreke juffer wytten mont,
En niet draeyen can mijn re'en
Als de linckers van de ste'en.

Maer, al ben ic plomp en slecht,
Immers ben ic vroom en recht,
Immers isser niet een maeght
Die haer over my beclaegt,
Dat ic met een slimmen keer,
Oyt ontzutselt heb haer eer,
Dat ic oyt in cenigh dingh,
Reyne min te buyten gingh,
Dat ic in het woeste velt
Oyt de parten heb gestelt,
Dat ic op den cooren-tas
Oyt oneerlic dertel was,
Dat ic oyt by vrijster sliet.

En dan inde buerte liep,
Om te dragen mynen roem
Van haer teere maegde-bloem.

Neen, dat heb ic noyt bestaen,
Maer ic hebbe ront gegaen,
En ic hebbet u geseyt
Wat my op het herte leyt,
Niet met eenig lang verhael,
Of met opgeproncte tael,
Niet met eenig groot beslach,
Als een steetsche vrier plach,

Neen, ic seyde u rustig wyt
Wiltje, kint, ghy zijt de bruyt,
Siet daer is mijn rechter hant,
Tot een vast een eeuwich pant,
Soo ick u maer aen en staec,
Segt met corte woorden, Jae.

Dese myne ronden aert
Was u eertyts lief en waert,
Want ghy seyde, dat het lant
Eyscht een ongeveynst verstant.
Maer dat is nu al gedaen
Al u rontheyt is gegaen,
Seder datje kennis had
Met de gulden vande stad.

Eertijts was ick wel gesien
 Als ick u plach aen te sien
 Kleyne giften van het lant,
 Als wel eer een harder sant,
 Of een tuyltjen uyt den tuyn,
 Of een cransjen uyt den duyn,
 Of een bloemtjen uyt het velt,
 Alsmen die noch weynich telt,
 Of een wonder schoone roos,
 Die ick onder hondert koos,
 Of misschien een kievits ey

Vry een wyle voor den mey.
 Somtijts nieuwen honich-raet
 Eerse noch te coopen staet,
 Somtijts oock het eerste lam
 Dat ick van de moeder nam,
 Somtijts wel een jonck faisant,
 Vruchten van het vaderlant,
 Eygen queefsel, eygen goet,
 Hier in zeelant uytghebroet:
 Somtijts wafels diep gheruyt
 VVel ghesuyckert, wel ghecruyt,

VVel

Wel met boter overdroopt,
 In een neusdoeck opgeknoopt,
 En alsoo u t'huys gebracht,
 Die en hebje noyt veracht.

Leetmael greep ick een lampraes,
 En daer toe een jongen haes,
 't Eene so het lach en sloop,
 D'ander so hy voor my liep,
 Ginder op mijn klaver-wey,
 Soete beesjes alle bey,
 Stracx so riep ick dese twee
 Zijn voor u, o Galatee.

Noch zijn my te huys gebracht
 Korseboomen vroech in dracht,
 Daer de vruchten worden groot
 Daer de vruchten worden root,
 Daermen smaeck van hebben mach,
 Eermen elders vruchten sach,
 Dese worden nu geplant
 In mijn alderbeste lant,
 En terwijl ick spit en delf,
 Seg ick salsjens in mijn self,
 Spaert dit boomtjen, corse-dief,
 D'eerste vrucht is voor mijn lief.

Somtijts quam ic tot u treen
 Met wat dun-gewolde queen,
 Somtijts met een abricoc,
 Somtijts met een artichoc,
 Staech niet yet dat geestig stont,

Of het beste datmen wout.
 Bracht ick dan een vogel-nest,
 Dat beviel u alderbest,
 Want ghy had soo veel te doen
 Met de beesjes wel te broen,
 Dat' ontfloot u witte borst,
 Die nu (dacht ic) die eens dorst
 Die eens mochte metter hant.

Maer waer loopt mijn los verstant?
 Hoe! mijn dunct ick worde dwaes
 Dat ic hier dus sit en raes;
 Al mijn breyn wil over hoop,
 Al mijn geest is opten loop,
 Al mijn sinnen op de reys
 Als ic om dat wesen peys:
 Doch al eer ic verder raec,
 't Sa al weder totte saeck.

Maer of ic al giften sant
 Vyt den segen van het lant,
 Noch en was het niet ter deeg,
 Noch en bracht ic niet te weeg,
 Datie my oyt hebt gelaest,
 Datie my een cusjen gaest,
 Datie my u rooden mont
 Oyt een reysjen hebt gejont:
 Neen, al wat ic mochte doen,
 Noyt en bootie my een soen;
 Ia ghy waert oock al te straf,
 Dat ic u een cusjen gaf:

Dies en bleeffter anders niet
 Om te laven mijn verdriet,
 Als dat ic u rechter hant
 Na mijn droeve lippen sant,
 Om mijn hert, ten minsten daer,
 V te maken openbaer:

Maer als ghy uyt harden aert,
 Hier al mede teghen waert,
 Soo en wist ic geenen raet,
 Gheenen troost, of toeverlaet,
 Als dat ic u vingehrs nam,
 En daer mede neder quam
 Op mijn ongheruste borst,
 Daer mijn herte leyt en dorst:
 Op dat ghy daer voelen mocht
 Hoe mijn banghe ziele wocht,
 Hoe mijn leven-ader sloegh,
 En gheduerich lach en joegh.

Maer al wat ick oyt bestoms
 Met het wesen, metten mont
 Noyt en heb ic vrucht ghedaen
 T'is al inde wint ghegaen.
 Wat ick oyt, ô fiere maeght,
 Heb ghesproken, heb gheclaeght,
 Heb gejammert, heb gevleyt,
 T'is den dooven al gheseyt.

Ia het isser soo ghestelt,
 Dat al com' ick uytet welt,
 En ic brenghe voor den dach,

Soete dinghen als ic plach,
 Ghy, ô strenghe Galathee,
 Felder, als de noorder-zee,
 Ghy, als anders nu ghewent,
 Mijn in gramschap benen sent,
 Sonder eens te willen sien,
 Wat ic u meyn aen te bien;
 En voor reden seghje my,
 Het en staet u gheensins vry
 Yet te nemen van een hant,
 Die van uwe minne brant:
 En, naer ic u reden wat,
 T'is een lesse vande stadt;
 Daer ist datmen leyt en schenct,
 En de goede zeden krenct:
 Dan ten is geen harders gift,
 Geene kaes van room geschift,
 T'is geen mus, of distel-vinc,
 T'is een keten, of een rinc,
 Of een helle diamant,
 Die gelijc een kaerse brant;
 Daermen wel van suyssebolt
 En dan los daer henen rolt.

Soete vrijsters ic beken
 Dat ic hier ooc tegen ben:
 Want het gout heeft wonder cracht
 Waer het immer wert gebracht:
 Maer in harders reyne gunst
 Slecht gewas, of cleyne cunst,

Daer

Daer en is geen ongeval
Dat de seden crencken sal.

Maer dit heb ic al geseyt,
En noch breeder wytgeleyt,
Dan het meysje niet-te-min
Brengher weder tegen in,
Dat by ons een cleine gift
Heeft al mede slim vergift.

Lieve Daphnis, hoe het gaet,
Hoeje jammert, hoeje praet,
Watje weet, en watje vint,
Sy blijft efter steeds gesint.

'Tis als geene tijt gele'en,
'Tsoete dier was doen te v're'en,
Sich te spiegel'n inde zee,
Als de stroom lach stil en dwee,
Niet gerimpelt van de wint,
Als men die wel somtijts vint:

't Gater nu al anders toe,
Sy ist 't stille water moe,
En sy wert voort aen ghehult,
In een glas ront som vergult,
Spiegelhel noemt men 't in de stadt,
Hier van wertse bijster prat,
Wantse siet meer alsse plach:
Meer als 't in het water sach,
Watse geestichs by haer heeft,
Watter aen de vrujster leeft,
Wat haer ciert, dat weetse vry
Immers alsoo wel als wy.

Sy doorsiet dat hel gesicht,
Dat ooc in het duyster licht,
En dien lieffelicken mont,
Schoonder als de morgenstont,
En dat hairtje sacht gecrolt,
Dat haer om de wangen volt,
Dit is haer nu al bekend,
En diep in het hoofte geprent:
Dies ontstaet in haren sin,
Minnaers haet, en eyge min.
Komt, o weerde Galathee,
Spiegelhel weder inde zee.
Hem die hier toe oorsaec gaf,
Wensch ic tot verdiende straf,
Dat sijn lief, hem eertijts soet,
Trots en moedich worden moet;
Datse, naer een soete min,
Kryghen moet een stueren sin.

Ach hoe leyt hy my int hoofte,
Die my van mijn lief berooft!
't Schijnt dat alle sijn gelaet,
Eeuwich voor mijn oogen staet.
't Is een cleine tijt gele'en
Dat de gilde quan gere'en
Met twee vogels siens gelijc
Ginder aen den hoogen dijc,
Daer vernam hy Galatee
Soose drees het jonge vee,
Stracx begon de loose quant
Haer te nemen metter hant,

Haer te groeten opten voet
 Alsmen inde steden doet,
 Goeden dach, schoon harders kint,
 't Schoonste datmen immer vint,
 Ghy moet wesen (naer ic acht)
 Van der Nymphen hooch geslacht,
 Of van Pales huysghesin,
 Of misschien een wout-Goddin,
 Want ic sie dat u gelaet
 Gheensins na de koeyen staet.

Ic en hoorde vorder niet
 Mits hy vande plaetse schiet;
 Mits hy leyde mijn vriendin
 Na sijn ongebonden sin:
 't Scheen voor eerst sy wou niet gaen,
 Maer het was terstont ghedaen;
 Al gelietf haer wat gestoort,
 Evenwel so ginghse voort:
 't Scheen hoewelse met hem street,
 Dats'et maer int jocx en deed'.
 Siet! daer sat ic doen en keeck,
 Als een poel-snep, op een kreeck,
 Root van gramschap, bleec van nijt,
 't Oog vol tranen, 'thart vol spijt.
 Gaeje dan, wel, gaeje kint;
 Onbedacht en onbesint?
 Gaeje met een vreemden haen?
 Gaeje na een vreemde baen?
 Gaeje moytjens hant aen hant
 Met een los en weelich quant?

Gaeje met een steedsche vent
 Dieje noyt en hebt gekent.
 Onbedachte Galathee,
 Vaerom zyde nu so dwee?
 Vaerom zijje nu soo soet,
 Voor een onbekenden bloet?
 Daer ghy staet, gelijk een muyr,
 Wonder spytich, byster stuyr,
 Als een harder van het lant
 U wil nemen by der hant
 Om een reys te mogen gaen,
 Daer de schoonste linden staen:
 Harders kint, so ghy het wist,
 Hoe een wrijsler haer vergist,
 En hoe qualijck dattet past,
 Met een asgerichten gast
 Sich te geven op de baen,
 'k Veet, ghy soud het niet bestaen.
 Maer al was ick wonder bang,
 Sy gingh ester haren gang.
 Dies soo clam ick op de kruyn
 Van een wonder hoogen duyn,
 Om van boven af te sien
 Watter vorder sou geschien.
 Sy gingh sachtjens door het sant
 Sy gingh heneu na het strant,
 Met den wryer vande stad
 Die haer inden arrem had.
 Die haer dickwils gaf een cus,
 Slimmer als een kriele mus.

Hy geleyde Galathee
Van den ouver inde zee,
Dies soo rees de soute stroom
Vry wat hooger dan de zoom
Van haer opgeschorte cleet.
Is dat niet een schoon bescheet,
Datmen so een teere maeght
In dat grove water draegt?
Dat een wrijster met geweld,
Inde baren wort gestelt?
Tot de vreeselijcke vloet,
Brengh een schric in haer gemoet?
Tot haer cleet is wyl en nat?
t Fy beleeftheyt vande stadt.
Na dat nu die sotte lust
In het water was gheblust,
Gingh een yeder van de strant,
En vercoos het drooge lant.
k Meynde, tspel was doe gedaen,
Maer het ging doe eerstmael aen.
Stracx wert daer mijn weerde pant
Omgetobbelt in het zant,
En dan weder om ghewent,
t Scheen het spel en nam gheen end.
t Steeds geselschap, wytte steen,
Is, al waret buyten re'en:
Even als een dertel beest
Dat gebonden is geweest,
Raect het eens ten lesten los
t Loopt als rasend in het bos.

Doen en mocht ick langer niet
Staen begapen mijn verdriet,
Dies so ging ick na de kant
Van de krom-gebooghde strant.
Daer began ic mijn geclach,
Als een drouve minnaer plach;
Daer beschreef ic mynen stant,
Met een rijsjen in het zant,
Eerst een vast-gesette min,
Doen, een wanckelbaren sin;
Dit was ic, en Galathee.
Ondertusschen quam de zee,
Als gelaten wyten toom,
Opgedragen metten stroom
Verre boven haer gemerck,
Siet daer lach het gantsche werck,
Siet! daer ging mijn soete min
Dryven heen te zee-waert in.
Nijdich water, bitter nat,
Segg' eens waerom doeje dat?
Vvaerom neemje met de vloet,
Mede niet mijn drouf gemoet?
Maer comt, segg' my, soeten beck,
Souje wel eens zijns so geck
Datje wout u rechter hant
Stellen tot een eeuwich pant,
Aen een proncker trots en prat,
Aen een joncker van de stadt?
Neen, ken loovert nimmermeer
Datj' een steedtsche pop ter eer

Laten soudt een rustich quant
 Klouck van leden wel ter hant
 En soudt stellen u gemoet
 Op'ken weet niet wat gebroet
 Ach ten zijn geen rechte mans
 Maer alleen slechts om ten dans
 Om ter bruyloft of ter feest
 Speel te leyden haren geest,
 Noyt geoeffent noyt beproeft
 Daermen manne cracht behouft.

Al dit soet geselschap gaet
 Eeuwich proncken achter straet,
 Niet alleenlick aen den voet,
 Maer aen handen ooc geschoet,
 't Schijnt sy dragen hun te coop,
 't Fy! van dien verwijsden hoop.
 't Fy van dat pampieren vel,
 Nut alleen tot enckel spel.

Ick heb quasten inde hant,
 Dat is sauce voor het lant;
 Ic heb knousten inde ouyst,
 Dat is kinders, dat is juyst
 Dat is ver het nutste goet,
 Dat een lantsman hebben moet.
 Ic sou licht een stueren ram
 Als hy my te quellen nam
 Soo ontrent het bachuys slaen
 Dat hem 'tstooten sou vergaen,
 Harders is ons eygen naem,
 Harde lieden zijn bequaem

Voor het Vee, en voor het wout,
 En al waer men landen bout.

Dunckt u niet het swarte lant
 Beter als het witte sant?

Bleyck te zijn is wyve-werck,
 Blancke lieden selden sterck.

Maer die bruyjn is, dats een gast
 Die is mette plough ghepast,

Die is d'eere van een hof,
 End' en vraegt na son of stof.

Ben ick ruygh, en dicht ghebaert?

Dats een peyl van cloucken aert,
 Ick en ben des niet beschaemt,

Want het is dat ons betaemt
 Segh wat ciert het moedigh peert

Als de maen en als de steert?
 Segh, wat maect het schaep geacht

Als sijn wol en ruyghe wacht?

Segh, wat datje seggen kondt,
 't Hayr is 'tciersel vanden mondt.

Al de luyster, al de schat,

Vanden boom dat is het blat;

't Velt is heerlick door het kruyt,

Mannen door een ruyger huyt.

Ben ick niet soo moy ghecleet,

Gae ick niet soo wonder breet,

Draegh ick niet soo moyen hoet,

Alsmen inde steden doet:

Mach ick bidden harders kint,

Vveest daerom niet onghesint;

Vant

Want voorwaer het keurlick gaen
 Is alleen maer sotte waen.
 Dat wel eer de steedsche pracht,
 Inde werelt heeft ghebracht,
 Inde menschen heeft gheplant,
 Vry tot ondienst van het lant.

Vaermen gout en zyde draeght
 Daer ist dat een yeder klaeght
 Van bedrogh en slimme list
 Daermen eerst niet van en wist.

Siet, al wieder proncken gaet
 Boven macht en boven staet
 Die is besig over al,
 Vaer hy middel vinden sal
 Tot zijn overmoedigh cleet,
 Oock by wylen teghen eet.

Ick en can het niet verstaen
 Vaerom doch het keurlijck gaen,
 Echte wijf of eerlick man,
 Oyt ten goede dienen can:
 Siet eens wat een vreemt bejaegh,
 Wat een grooten ommeslagh,
 Wat al dinghen sonder naem,
 Ja by-na een heele kraem,
 Teder om de leden hangh,
 Tder aen de leden prangh,
 Die wil comen aen den dagh
 Soomen inde steden plagh.

Heester yemant wyt te gaen
 Of in haesten op te staen

Och! hoe is de man gequeelt,
 Och! hoe staet de man ver stelt,
 Mits hy door het sinnich cleet,
 Noyt in tijts en is gereet.

Kint, ic vinde groot gemack
 Dat ons ooc het beste pack
 Haest can schuyven aen het lijf,
 Om te gaen tot ons bedrijf;
 Haest can worden wytgedaen
 Om dan weder slaep te gaen.

Maer ontrent een sinnig cleet
 Is noch menig ander leet,
 Datmen in een cort beslag
 Niet can halen aen den dag,
 Een van velen, niet-temin
 Moet ic hier noch brengen in.

Laet een trotse proncker gaen,
 Daer veel doren-bagen staen,
 Laet hem comen in het wout,
 Inde bossen in dat hout,
 Siet terstont sal hem de braem
 Vatten in dat malle kraem,
 In dien langen consebant
 Die so bijster is gecant,
 In de sneden van sijn brouc,
 Of ontrent den synen douc,
 Dien hy tot den elleboog
 Boven op de mouwe toog;
 Of ineenig ander ding
 Dat hem aen de leden hing,

Dies hy, die wyt spelen quam,
 VVort dan wyter-maten gram,
 VVort so gantsch wyt sinnich quaet,
 Dat hem al sijn lust vergaet;
 En voorwaer 'tis groote spijt
 Datmen so den soeten tijt
 Moet verquisten met berou
 Daermen vrolijk wesen sou.

Daer staet dan de joncker stil,
 Schoon ooc dat hy niet en wil,
 VVant indien hy veerdich spoet,
 Stracx so scheurt het meepse goet.

Seker 'tis een vrye staet
 Alsmen onbecommert gaet,
 Alsmen wandelt door het velt
 Sonder eens te zijn gequelt
 Van een doren, van een haegh,
 Of een ander slimmer plaegh.

Ic can treden in het wout
 Sonder dat my doren hout,
 Sonder dat my kravel vangt,
 Of ontrent de slippen hangt:
 En of schoon de braem my greep,
 Of ooc inde leden neep,
 Dat is my een cleyne saeck
 VVant ic can haer loosen haeck
 Rucken van mijn beste cleet,
 Even sonder eenich leet;
 Moye cleeding is een pac,
 Slechte cleeding is gemac,

Slechte cleeden zijn bequaem
 Om te loopen door den braem.
 Of ic aen der heyden dwael,
 Of ic rijs, en of ic dael,
 Of ic renne door het hof,
 Of ic loope door het stof,
 Of ic rijde met het mis,
 Daer het niet als slic en is.
 Of my lucht en hemel dreygt,
 En tot onweer is geneygt,
 Of het dondert, of het raest,
 Of de wint geweldig blaest,
 Al en isset geen verdriet,
 Grauwe pyen vlecken niet.

Mach het wesen, Galathee
 Houdt u aen het edel vee,
 Laet de wolle, laet het vlas,
 Laet u eygen huys-ghewas
 Ons bedecken teghen kou,
 Dat is dienstig voor den bou.

„VVie hem met de schaepjes cleet,
 „En sijn eyghen hemde reet,
 „Die behoudt eens schaepjens aert
 „Die ons noodich is bewaert;
 „Die is buyten loosen schijn,
 „Als het eertijts placht te zijn.
 Daerom bid ic soete maeght,
 Soo u d'eenvout noch behaegt,
 Gaet niet opten steedschen toy,
 Set u douckien niet te moy,

- » Noyt en dede rijke dracht
- » Noyt en dede groote macht
- » Noyt en dede trots gemoet
- » Aende soete liefde goet ;
- » Reyne minne can bedijen
- » Even onder grauwe pijen,
- » Even daer het niet en blindt,
- » Even daer het niet en clinct,
- » Even in een aerden huys,
- » Even in een slechte cluys,
- » Even daermen om de pracht,
- » Noyt sijn leven heeft gedacht.

Riec ic na geen musculiaet
 Dat en achte niemant quaet,
 Ic ben fris en wel gesont,
 My en comt niet wyten mont
 Dat met soo een loosen schijn
 Noodich is bedect te zijn,
 Laet een opgheproncte sot
 Die van binnen is verrot,
 Poogen na een vreemt bejagh
 Dat sijn wyl bedecken mach.
 Ic en wil geen seltsaem cruyt,
 Dat in verre landen spruyt,
 Want mijn reuc en is maer sweet
 Dat en doet geen menschen leet,
 Ja ten is geen rustig man,
 Die sijn sweet niet riecken kan.
 Ic en weet niet wat je let,
 Dat je dus u herte ser,

Dat je dus zyt opgevat
 Door een poppen van de stad.
 Schoon al is daer yemant net,
 T'isser daerom niet te vet ;
 Schoon men is daer moy gecleet,
 T'isser daerom niet te breet.
 Eertijs, en ooc heden noch
 Zijn de steden vol bedroch,
 Daer ist datmen sonder maet
 Vvil geduyrich meerder staet,
 Daer ist datmen eeuwich tracht
 Om te crügen grooter macht,
 Daer ist dat een yder poogt
 Om noch meer te zijn verhoogt.
 Glijck de visch het coele nat,
 Glijck het schaep het groene blat,
 Glijck den ael den dou begeert,
 So ist dat sich yder weert,
 So ist dat een yder jouct,
 So ist dat een yder souct
 Om te krygen sin bejach,
 't Gelde wattet gelden mach.
 Ic en weet de streken niet
 Diemen daer geduyrich siet,
 Maer ick hoore mel so veel
 Dat ick met een open keel,
 Dat ick met een open mont
 Segghe, 'tgaetter al te bont,
 Siet hoe daer een yder wat,
 God bewaer ons voor de stad.

Maer

Maer een ander souct het gelt,
 Dat's de plage die hem quelt,
 Die hem door de leden dwaelt,
 Die hem inde sinnen maelt,
 Die hem, schoon al isset cout,
 Gantsche nachten besich hout.
 Maer al is hy immer stil,
 Hy en crijght niet dat hy wil;
 Want al comt hem groot gewin
 (Soo het schijnt) ter deuren in,
 Eer hy noch sijn boucken sluyt,
 Valt het dicmael anders wyt;
 Want door yemants slimme list
 Komtet anders als hy gist.

Wie, al is hy wonder vroet,
 Is bevrijet van banckeroet?
 O dat is een seltsaem quaet,
 Dat gemeenlicj verder gaet,
 Als een stil, een effen man
 Mette sinnen grjpen can.
 Want al wie daer handel drijft
 Wort gheswaect, en wort gestijft,
 Niet alleen wyt eygen daet
 Maer ooc door sijn mede-maet,
 Daer van crijght hy wel een slach
 Dien hy niet verdragen mach,
 Ia hem comt ooc wel het wee
 Hondert mylen over zee
 Denct hoe dat een mensch verdriet

O dat spel en dient my niet.

Maer dit treft hem nimmermeer
 Die sijn herte niet te seer
 Opten rijcdom heeft geset,
 Of met gelt-sucht is besmet;
 „Wie met weynich is ghepaeyt,
 „En sijn eygen acker maeyt,
 „Die en souct geen vreemde cust,
 „En is weynig ongerust;
 „Maer die 't nette spant te breed,
 „Die is nimmer sonder leet.

Wie sijn schaepjens 'savonts telt
 Alsse comen wyt het velt,
 En hy vint het vol getal
 Die en vraegt dan niet met al
 Wat eens coopmans treurigh hoest
 Van den soeten slaep berooft;
 Hy en vreeft niet, dat sijn schip
 Mocht verzeylen op een klip;
 Dat sijn waren, hier of daer,
 Mochten comen in gevaer;
 Dat een roover, met geweld
 Mochte nemen schip en gelt;
 Dat sijn schipper is een dief,
 Dat men synen wissel-brief
 Mochte laten onbetaelt.
 Denct! hoe een die leyt en maelt
 Op dees saken nacht en dagh,
 Vijf, en kint vermaken mach.

Ic en houw niet van het goet
 Dat moet sweven metten vloet,
 Dat moet comen over zee,
 Ic ben liever by het vee.
 By den plough, en by de bien,
 Daer can ic myn rijkdom sien,
 Daer speel ic een geestigh liet,
 Op een mousel, of een riet,
 Daer heb ic een stille siel,
 Schoon de gantschen hemel viel.
 Die op 't lant sijn woonplaets stelt,
 En behouft nau eenich gelt,
 En behouft niet om het goet,

Te besmetten sijn ghemoet,
 Of te hangen in een schael
 Eere, siel, en al-te-mael.
 Vt de vruchten van het lant
 Valt hem alles inder hant.
 Want des aertrijcx milde schoot,
 Schenkt aen yder synen noot.
 Varmen inde steden coopt
 Alsmen opte marcten loopt.
 Wat daer yder stelt op prijs,
 't Zy van cleedingh ofte spijs,
 Dat vercrijgt men op het velt
 Sonder munte, sonder gelt.

*W*ilj' een hemd', of lynen cleet,
 Fijn gesponnen, wel gereet,
*W*it gebleict gelijk de snee,
 Ia! als ghy, ô Galathee,
 Stee't gheen handen in de tas,
 't Komt al van ons eyghen vlas.

*W*ilj' een zieltjen of een keurs;
 Gaet ooc daerom niet te beurs,
 Spree't alleen de schaepjens aen,
 Die in onse weyden gaen,
 Hare wol, en dichte vacht
 Heeft vry meer als volle macht
 En ons, tegen 's winters leet,
 Stof te geven tot een cleet.

*W*ilj' een leetjen van een lam,
 Of de beyers van een ram,
 Of een bocxjen, of een geyt,
 Eerment vande moeder scheyt
*W*ilj' smesers van een calf,
 Of een schenckel, heel of half,
 Of een hamel wel gemest,
*W*ant dat voet wel alderbest,
 Ghy en houft niet eens te gaen,
 Daer de stedsche spotters staen;
*W*aer toe souck je craem of hal,
 Gaet alleen maer inden stal,
 Gaet en tast, en keelt, en vilt,
 Siet, ghy winter matje wilt.

*W*ilje quackel, of patrijs,
 Oft een kor-boen uyt het rijs,

Of een kievit met haer kuys,
 Of een vette tortel-duys,
 Of een snepjen langh ghebe't,
 Of een smientjen dick gespe't,
 Of een meerelt uyt het wout,
 Of een lijstjer uyt het hout,
 Of een spreeutje, of een vinc,
 Of een ander lekker dinc,
 Of een jonghe sant-plevier,
 Of een ander weelig dier,
 Of misschien een lekker hoen,
 Of een malsen, buys-cappoen,
 Of een kalicoutschen haen,
 Of de jongen vande swaen,
 Of een trap-gans, of een end,
 By de menschen niet ghewent,
 Maer die met een snelle vlucht
 Comt gevallen uyt de lucht;
 Ey, en maect doch geen gekijf,
 Met een leppig hoender-wijf,
 Die terstont wel leelic siet,
 Sooje niet genouch en biet;
 Met een netjen, met een stric,
 Met een uyltjen op een kric,
 Met een boge, met een buys,
 Met den spreeupot aen het buys,
 Metten slach of vogel-lijm,
 Op den mishoop, inden rijm,
 Met een weynich cruyt en laot,
 Vanghtmen vogels cleyn en groot.

Maer

Maer indienje voor den dis
 Mocht begeeren verffchen vis,
 Vvat behoufje vuylen stanc,
 Van het vis-wijf of haer banc,
 Dese beec of gene froot,
 Die vervult ons desen noot,
 Daer wort vis genoeg gehaelt
 Diemen sonder gelt betaelt,
 Sonder cost, en met genucht,
 Pluukt men hier des waters vrucht.

Carper, brasem, baers, en snouc,
 Is te vangen met een houc,
 Vvilt niet wesen mette roe,
 Neemter dan een netjen toe,
 Of een diep-ghetande schaer,
 Of een spitsen ellegaer:
 Daer me stiet men vetten ael,
 Goede cost voor 'tmiddagmael.
 Of wanneer men 'tswycjen set,
 's Avonts eermen gaet te bed,
 Schoon men sleet dan wel gerust,
 's Morgens vint men synen lust,
 's Morgens treedt men wyttet slick
 Fyne paling, armen dick.
 Is dat niet een goet gherief,
 Dat men, by syn soete lief,
 Loon van trouwe min ontfangt,
 T'wijl het net een visjen vangt?
 Vvilde kaes soo groen als gras?
 Of ghelijck als maeghe-was?

Die ooc by den parmesaen
 Mach op heeren tafels staen,
 Vvilde kaese sacht en dwee,
 Vvit als nieu gevallen snee?
 Vvilde kaese jonc en oudt?
 Vvilde boter als een gout?
 Vvilde kappy? wilde saen?
 Vvilde taerten, wilde vlaen?
 Vvilde noten boven dat
 Daer van wel een coning at.
 Siet alleen de soete melck
 Geefiet al, en geestet elck,
 En dit wort ons al bestelt
 Sonder cost, en sonder gelt.

Vvilde dat wat hartigh is
 Segh my doch eens wat ick mis,
 Heb ic niet den vollen eysch
 Van gesouten offe vleysch?
 Heb ic niet een schoone tongh
 Die ick inde schoorsteen hongh?
 Heb ic niet een schapen bout
 Vvel ghewreven in het sout,
 wel doorregghen vanden loock,
 En ghanghen inden roock?
 Vveet ooc dat hier hammen zijn
 Van een beer, een lustich swijn,
 Daer by niet mach zijn genoemt,
 Vvatter wy westfalen coemt.
 Vvilde fruyten op het lest?
 Die zijn hier ooc alderbest.

Kriecken meer als sesderley,
 Pruymen groot ghelijck een ey,
 Druyven uytermaten goet,
 Persen root ghelijck een bloet,
 Appels diemen eten mach
 Even vanden eersten dach
 Sonder eens te zijn ghemuyet,
 Appels diemen noyt gebruyot
 Als tot struyven inde pan
 Mits men die bewaren can,
 Peeren uyter-maten soet,
 Diemen haestich eten moet;
 Of so hart ghelijc een key,
 Diemen houdt tot inde mey.

Al te seggen dat ic west
 Vvatmen by ons harders eet,
 Vvare vry een langh verhael,
 Vvie doch seydet altemael?
 Komt ô soete Galathee,
 Prouftet eens een maent of twee,
 Ghy sult vinden metter daet
 Dattet hier al beter staet,
 Als misschien wyt slim beleyt
 Veen steedsche vryer seyt.

Alsmen nu hier tegens let
 Vvat de stadt op tafel set,
 kSegghe dat haer gantsch beslach
 Hier niet teghens op en mach;
 VWant behoudens dat het velt,
 Duysent schoone dinghen telt,

Die de stadt zijn onghewent
 Die de stadt niet eens en kent,
 Soo is dit een groote saeck,
 En gantsch dienstich voor de smaeck,
 Dat het geen den huysman voet,
 Niet en is als eyghen goet,
 Mits het fruyt, en vleysch, en vis,
 Van sin eygen queeck sel is,
 Mits wy leven maenden langh
 Niet als van ons eyghen vangh;
 Seght dan watje seggen meugt
 Voor de stadt, en hare vreugt,
 „Eygen vrucht is wonder soet,
 „Eygen vrucht is wonder goet,
 „tEytjen wyt een eygen nest
 „Is mijns oordeels alderbest.

„Vruchten diemen heeft gesaeyt,
 „Vruchten diemen heeft gemaejt,
 „Vogels diemen door het net
 tVvech te vliegen heeft belet.
 „Vissen diemen heeft verrast
 „En sijn tafel toegepast,
 „tVvilt-braet datmen heeft gejaegt,
 „En dan na de keucken draegt,
 „Dat is gantsch een ander ding
 „Als dat yemant anders ving,
 „Als dat yemant anders saeyt,
 „Als dat yemant anders maeyt.

Hier comt by een ander saec,
 Dat is mede groot vermaec,

VWant

Want of haer de stadt vermeet
 Datse groote dingen weet,
 Datse goede sauce maect,
 Die ooc stompe monden smaeft,
 Die, vermits haer bitfig nat,
 Ooc in slappe magen vat;
 Noch is eſter hier alleen
 (Immers na dat ick het meen)
 Noch is hier de beste vont
 Voor de lusten vanden mont.

Siet wanneer men staet en spit
 Sonder datmen neder sit,
 Of wanneer men wyren langh
 Houdt de beenen opte gangh;
 Of wanneer men bijster vrough
 Slaet de vuyſten aen de plough,
 Dat verdrijft de vuyle slijm
 Dat verjaegt het taye lijn
 Die sich, inde leden set
 En den goeden smaeck belet;
 Of ontrent het ingewant
 Maect een ongefonden bant.

Maer besiet in dit ghevoel
 Sit de ste-man op een stoel,
 Sit men weet niet waer en schrijft,
 Daer hy gantsche daghen blijft,
 Sit en futselt dit en dat,
 Als ghevangen inde stadt;
 Hier uyt komt dan vreemde sucht,
 Mits hy mist de vrye lucht;

Mits hy niet ter werelt doet
 Tot verversingh van het bloet;
 Hierom is sijn koude maegh
 Nimmer lustig, nimmer graeg,
 Nimmermeer also ghestelt
 Als die in het open velt
 Al sijn quade dompen blaest,
 En dan als van hongher raest.

Gheeft een ander marsepeyn
 In een blauwe porceleyn,
 Gheeft een ander frans geback
 Soomen't uyt den oven track,
 Gheeft een ander spaensche pap
 Die is voor my al te slap;
 Ick en wil geen vreemde cost
 Die sijn meester diere cost,
 Geef my, geef my slechts een ham,
 Die vers uyt de ketel quam,
 Geeft my slechts een spec-tersey,
 Wel gewentelt in het ey,
 Geeft my slechts een dicke worst,
 Die gevoeltmen aende borst,
 Die geeft hart en crachtich bloet,
 Alsmen dapper plougen moet.

Of indiender oyt een vrient
 Hier te gast gebeden dient,
 Geeft my dan een jonghe duyf,
 Geeft my dan een appel-struyf,
 Geeft my dan een boeckweyt-kouc,
 Dat is eten, dat ic souc,

Daer uyt suygh ic meerder soet
 Als een steedschen joncker doet
 Uyt sijn venesoen pastey,
 Of ken weet niet wat geley,
 Uyt de taerten, uyt de vlaen,
 Uyt gesoden, of gebraen,
 Uyt al warmen backen can,
 't Zy in oven ofte pan.

Dan ic weet dat inde stadt,
 Menich wijf is wonder prat,
 Mits sy op haer tafel set
 Blauwe teylen wonder net,
 Die een ander werelt sent
 Hier te voren niet bekend,
 Mits sy heeft een gantsche kas
 Wel versien van aerlich glas,
 Dun gelijk een enckel vlies,
 Datmen tot Venegien blies.

Maer al isset wonder kuys,
 't is maer hoeft sweer voor het huys,
 Want het is soo bijster teer
 Dat geen schotel immermeer,
 Lange tijt op tafel duert,
 Of haer vreugde wort besuert.

Breetter glas of porceleyn
 Stracx is al het huys te cleyn,
 Soo geweldich tiert het wijf,
 't Schijnt sy wil de meyt op 't lijf,
 Kencken, kamer, sael een vloer,
 Is daer altemaal in roer,

't Schijnt sy treet als in gereecht
 Met een jongen, met een knecht,
 Met haer dochter, of haer kint,
 Met den eersten diese wint,
 En hier tusschen heeft de man
 Vry daer sijn ghedeelte van.

Ist niet beter datmen eet
 Daermen van geen knorren weet?
 Daer het teyltje niet en leeft?
 Daer de logge niet en breeft!
 Daer de schotel niet en berst
 Schoon die somtijts wort geperst!
 Schoon die somtijts neder valt
 Alffer yemant staet en malt.
 Of al waer het datse braeck,
 Daermen om een cleyne saeck
 Daermen om het minste gelt
 Ander in de plaetse stelt.

Ach, wat is doch van de stadt?
 Langht my slechts een aerden vat,
 Langht my slechts een houten back,
 Dat is vry een groot gemack;
 „O! 't is beter sonder wist
 „Schoon men blauwe teylen mist,
 „Schoon men niet op tafel heeft
 „Dat de malle weelde geeft)
 „'t Is al beter slechte spijs
 „Aenghedischt na onse wijs,
 „Als een tafel vol ghetast
 „Daermen sit en haffebast,

„Daer

3 Daermen opte boden tiert,
 3 Daermen niet een mensch en viert,
 3 VVech van hier met dat gheschal,
 3 Vrede vrede boven al:
 O! wanneer men is geruft,
 Daer is eerst de ware lust;
 VVeet dat ic geen diere spijs,
 Ooc geen moye schotel prijs,
 Daer is yet dat beter smaect,
 Dat my blyder sinnen maect,
 Mach ic bidden, Galathée,
 Soeter als een jonghe rhee,
 Krijgh ic immer uwen sin,
 Krijgh ic immer uwe min,
 Toont my dan een bly ghelaet,
 Gheeft my slechts een soeten praect
 Als ic come vanden plough
 Dat is my voor al ghenoech:
 Gaet versiet dan uwen dis
 Met het ghene datter is,
 Dat de tijt u gheven can,
 Siet! ic ben een vrolick man.
 VVat nu aengaet onsen dranc,
 Al-hoewel de wijngaert-ranck
 Daer de soete most uyt vloeyt,
 Niet in onse landen groeyt,
 Efter moetse zijn ghetelt
 Als een seggen van het velt,
 En wanneer de stadt gheniet
 VVatter uyt de druyve vliet

Moetse seg gen tot het lant
 Grooten danck voor dese plant.
 Maer laet doch de gantsche stadt
 Haer vry drincken vol en sat,
 Inden schralen duytchen wijn
 Afghedreven vanden rijn.
 Of in hittigh Spaens ghewas
 Dat als brant schiet uyt het glas,
 Oft int rosse fransche nat
 Dat terstont de sinnen vat
 Of in wynen diemen brant,
 Enckel vuytheyt, enckel schant,
 Of in secken malvesey,
 Ic ben mette versche wey
 Ic ben met de soete mé
 Immers alsoo wel te vré
 Als met al den vreemden wijn
 VVaerse mach gewasschen zijn,
 VVey versacht de stramme borst
 VVey verslaet den heeten dorst,
 Wey verhit de lever niet
 Schoon men. A wat milde giet.
 Dan al treft ons harde pijn
 Gantsch het lant is medecyn.
 Het ghesonde schapen wey,
 Vers ghedroncken inde mey,
 Doet den lantsman groot gherijs,
 Want het jaecht hem uyt het lijf
 Watter int ghebeele jaer,
 Is vergadert, hier of daer.

Iffer

Iffer yemant, in de stad,
 Van een heete coorts ghevat,
 Of van ander quael ontstelt,
 Stracx soo looptmen na het velt,
 Om een wortel, om een kruut,
 Dat hier aen de wegen spruit,
 Dat hier aen de dijcken wast,
 En daer niemant op en past;
 Noyt en werter ict soo slecht
 By een apotekers knecht,
 Uyt het velt in stadt gebrocht,
 Of t'en werdter dier vercocht.
 Eenich spruytje uyt het sant,
 VVt een hollen dellif-cant,
 Uyt het slick, of schorr' ghehaelt,
 VVort ten diersten al betaelt;
 'tSchijnt men houtet voor bequaem,
 Als het crijgt een vreemden naem.
 'tSchijnt het crijgt dan eerst sijn prijs,
 Alsmen dees en geen maect wijs
 Dattet van het mooren-lant,
 Of den barbarische strant,
 Dattet vanden Indiaen
 Herwaerts comt gedreven aen:
 'tDunet de slechte luyden best,
 VVat ons geeft een vreemt gewest.
 Maer wanneer ic gae besien
 Al de malle schilderien,
 Alden hwyfraet, al de cost,
 Daer de beurs in werd gelost,

Daer den hoogmoet van de stad
 In verquist soo grooten schat;
 Dan verhef ic boven al
 Bosschen, beemden, bergh, en dal,
 En der velden schoon cieraet,
 Dat ons op gheen gelt en staet.
 Laet u oogen en u sin
 Van de stadt niet nemen in,
 Soo ghy't woud maer recht besiet,
 'tSteedsche pralen gelter niet,
 Als de gerste dijnt op 'tvelt,
 Gh'lyck het water rijst en helt;
 Als het bloeyfel van het vlas
 Thoont sijn hemels blau ghewas;
 Als het geel ghebloemde zaet
 In de gulde velden staet;
 En sijn reucke machtig soet,
 Ons komt vliegen te ghemoet;
 En dat hier of daer een wey
 Speelt, met groente tusschen bey,
 Seg, wat heeft tapitsery,
 Of het goude leer hier by?
 Ick en sal u niet benien
 Al de sotte pronckerien
 Daer de juffers van de stadt
 Mede zijn soo trots en prat,
 Als dit aenghenaem ghesicht
 Mij bedroufsden sin verlicht.
 In de stadt is menschen kunst,
 In de velden Godes gunst;

Pluym-ghedierten die daer speelt
 Door de tacxkens, die daer queelt,
 En, met stemmen reyn en soet,
 Uwen grooten schepper groet,
 Die den lantsman smorgens vroug,
 Schenct een deuntjen aen de ploug;
 Die, met sang, het swaer ghewicht
 Van een reysend' man verlicht;
 En den minnaer, die hem quelt,
 Doet verquicken in het velt;
 Seg my doch, wat is de luyt?
 Wat is al het vreemt ghetuyt,
 Dat in steden maect gheclanc,
 Vergheleken by den sanc,
 By de soete stem en tael
 Van den fieren nachtegael?
 Van dat cleyn, dat aerdich dier,
 Dat met enckel soet ghetier
 Ons wil leeren, dat in hem
 Is de woonplaets van de stem?
 Dat met deuntjens ons vereert,
 Die hem noyt en zijn gheleert,
 Als ontrent sijn eygen nest;
 Wilde sangh is alderbest.

Ist niet wonder: even sangh
 Stelt de stadt in vollen dwangh;
 Wat daer yemant doet, of laet
 Moet gheschieden op de maet:

Alle ding, hoe los en vry,
 Is daer niet als slaverny.

Niemand daer sijn hunger blust,
 Als het aende maghe lust,
 Neen, de buyc (al valtet suyr)
 Moet daer passen op sijn uyr.
 Want de stee-man sit en vast,
 Tottet cloc en koste past:
 'tSchijnt wanneer de clocke slaet,
 Dat sijn manich dan open gaet:
 En wanneer de clocke swijght,
 Dat hy geenen hunger crijght.
 Ia hoewel een heete maegh
 Somtijts is geweldigh graegh,
 Noch (al ist haer enckel spijt)
 Moet se wachten haren tijt.

Hoe geluckich is het lant!
 Daermen is uyt desen bant,
 Daer de mensche sijn natuyr
 Niet en bint aen cloc of uyr;
 Daermen inde hammen snijt,
 Daermen inde worsten bijt,
 Daermen t'elcken gaet te gast,
 Alset buyc en mage past.

Eetm' in stadt int openbaer,
 'tSchijnt als offet schande waer;
 Eetmen voren inde vloer,
 Yeder schelt u voor een boer;

d

Eetm'

Eetm' een stickjen wytter hant,
 Dat is noch al meerder schant,
 Seg eens, watje beter weet,
 Als dat yemant drinct en eet:
 Evenwel de stadt besnijt,
 In het eten, plaets en tijt.

Gaetmen oyt by nacht of dagh,
 Daermen niemant senden mach,
 Kijck een reys dat noodig werc
 Heeft al med' een seker perck;
 Daer is (ic en weet niet wat)
 Eenich vuyl besloten gat,
 Daer van onder vuyle damp
 Vult den buyc met enckel ramp,
 Daer de lucht het edel hoofd
 Van sijn goeden stant berooft,
 Siet in desen vuylen stanc
 Neemt daer yder synen ganc.

Hier en isset niemant schant,
 Mis te draghen op het last;
 En wy houden voor ghemac
 Datmen dit verdrietich pac,
 Datmen desen swaren last
 Lossen mach, al waer het past;
 Maer bysonder daer het groen
 Nutte saecken plach te doen:
 Want het cruyt van frissche jeugt,

Doet van onder groote deught,
 Beter als na stadts manier,
 Doet het oudt vermust papier.

Als de steedtsche jonge lien
 Nu of dan uyt spelen rien,
 Buyten haer benaude vest
 Fuyt als 't spel is op sijn best,
 En dat eenich jeughdich paer
 Meynt te dwalen hier en daer,
 T'wijl de sonne leegher daelt,
 En niet meer so beet en straelt,
 Dan comt daer een woerman aen
 En hy roupt, 'tis tijt te gaen
 Eer de stadt haer poorten sluyt,
 Haestje wat; de poort-cloc luyt.

Ach! des woermans hees geschal
 Bolt den minnaer niet met al,
 'tIs hem spijt, en groot verdriet,
 Dat de plompaert hem ghebiet
 Af te breken sijn gheuucht:
 Maer het is om niet ghesucht,
 Arme vryer! hy moet voort.
 Komt hy dan ontrent de poort
 Maer een ooghen-blick te laet,
 Dat de clock niet meer en gaet,
 Siet! daer staet hy dan verstelt,
 En hy moet om louter gelt,

Tot des sluyters groot ghewin,
 Door de poorten dringhen in:
 Niemand raecter in de stad,
 Als gheschoren, en gheschat.

Als ghy nu al binnen zijt,
 Noch en zydy niet bevrijt
 Van den nauwen steedschen dwang;
 Want een ander cloc eer lang
 Komt u seggen metter daet,
 Datje ruymen moet de straet,
 Daer is 'tbaken weer verset,
 Want de minnaer wert belet
 Door de straten van de ste'en
 Met sijn lief te mogen tre'en;
 Vilt hy even-wel noch gaen,
 Soo comt daer een schout ter baen,
 Die de minnaer met sijn lief,
 Licht sou grijpen voor een dief.
 Hier seyt u de schilt-wacht, sta;
 Daer de ronde, qui va lá;
 Elc wil weten, wie ghy zijt,
 Dat is op een steeds gevrijt.
 Siet u yemant van de wacht,
 Daerje doet u minne-klacht
 Aen een glas, of voor een scheur
 Van een venster, of een deur,
 Die verhaelt het voor een clucht,
 En des morgens is 'tgherucht

(Schoon het is u spijt of leet)
 Door de gantsche stad verspreeet.
 Hoe gheluckigh is het velt,
 Daer gheen minnaer is gequelt
 Mette schiltwacht, en haer spien,
 Groot beletsel van het vrien!

Zydy's morgheens opgestaen,
 Om te landewaers te gaen,
 Ergens daer de saec vereyst;
 'tIs om niet, alwatje peyst,
 Want hoe-wel ghy vroug daer he'en
 Op de reyse meynt te tre'en,
 Soo de poort-kloc niet en luyt,
 Niemand cander in of uyt:
 Och! daer staetmen dan en siet,
 Huyv'rich, nuchter, vol verdriet,
 Vol verlangkens, ongherust,
 Tottet eens den coster lust.

Noch is inde stad een clock,
 Dat's te segghen, noch een jock,
 Die, wanneerse clipt of luyt,
 Yder een doet kijcken uyt;
 En dan looptmen met ghedruys
 Na de penye van't stad-huys;
 Daer leest yemant uyt een brief
 Yeder een zijn ongherief,
 Vet en raet, seyt hy, ghebiet
 Datter niemant as en giet

Erghens op des Heeren straet,
 Tot de vuyl-karr' omme-gaet.
 Is dat niet een nauwen dwanck,
 Datmen moet den Vuylen stanck,
 Datmen houden moet sijn as,
 Tottet Vuyl-karr' komt te pas?

Maer 'tis noch het meeste quaet,
 Als in stad de trommel slaet,
 Dan moet yder met gheweer
 Gaen de straten op en nzer,
 Inyft na dat ghebiedt, en seyt
 Een, war wie ghy wert gheleyt;
 En, so ghy maer eens en hit,
 Niet te houden u ghelit.
 Daer sal licht een vent bestaen,
 Yemant op het lijf te slaen
 Even daer hy raken can.
 Ist niet spijlich, dat een man
 Al sijn huyl vol slagen krijgt,
 En noch blijd' is dat hy swijgt?

Als dit spel nu is gedaen,
 Meynje dan te bedd' te gaen?
 Neen: men moet den gantschen nacht
 Over-brenghen op de wacht.
 Schoon ghy hebt een jonghe vrou,
 Die't wel liever anders wou,
 Even-wel ghy moet gaen tre'en,
 Dickwils met verkleunde le'en,

Op de vesten van de stad:
 Kruypje somtijts in een gat
 Daer het rooët, ghelijck een keet,
 Dan gaen noch u saken breet.
 Hier med' is hy niet gequelt,
 Alsmen woont int vrye velt.
 Syvaen mijn hont, en sijn gheslacht,
 Houdt voor my soo goeden wacht,
 Dat ick rust genieten mach
 Even tot den lichten dach.
 En ick sluyt nochtans mijn deur
 Met een wortel, of een leur.
 VVilje weten, wat ic maeck
 Als ic nu en dan ontwaeck?
 Dickwils peyns ic om mijn lief,
 Noyt, of selden, om een dief.

Als ick come van het bedt,
 Stracx so doe ick mijn gebedt,
 En voor eerst so danck ic God
 Even voor dit eyghen lot,
 Dat ic hier geboren ben,
 En gheen liever staet en ken.
 En dan bidd' ic naderhart
 Voor de ruste van het lant,
 Datter toch geen binne-krijgh
 Inde steden op en stijgh,
 Dat geen ruyter of zyn maet,
 Dat gheen onbetaelt soldaet,

Ons com vallen op het lijf
 Die, als voor een tijt-verdrijs,
 Ons het groene cooren snijt,
 Ia noch op de leden smijt,
 En sich boven dat gewent,
 Dat hy wel ons dochters schent;
 Dan God hebbe grooten danc,
 Dat ic al myn leven lanc,
 Dit niet eens en heb ghesien,
 Schoon het elders mach gheschien.

Maer ken bidde nimmermeer
 Om een staet van grooter eer,
 Ic laet woelen die het lust,
 Ic bemin de soete rust.
 Had ic u, ô Galathee,
 Ic bleef eeuwich by het vee,
 En ic seyde tot de stadt
 Dat ic haer vergeten had,
 Ia ic riep geluckig mensch
 Siet hier is u volle wensch.

Te verhalen al rverdriet,
 Datmen inde steden siet,
 Sou te lang zijn: over al
 Krielt de stadt van ongeval.

So ghy timmert huys, of schuyr,
 Nevens uwen buyrmans muyr,
 Elcke camer, yder deel
 Is gewis een nieu crakeel:

Of u muiren staen te hoogh,
 Naer dat peylt u buyr-mans oogh,
 Of het vallen vanden drop
 Leyt en maect hem inden cop;
 Of hy drijft dat u ghesticht
 Komt te dichte by sijn licht;
 Niemant bouter inde stadt,
 Of daer hapert altijt wat.

Wat een wryheyt heeft het wêlt!
 Yder bout daer na sijn gelt;
 Niemant, wat je maect of breeft,
 Iffer, die u tegen spreeft.

Na-gebuyrschap is een pack,
 Vol van twist en ongemack;
 Is u buyrman dol of dwaes,
 Ghy moet lyden het geraes;
 Is hy oneens met sijn wijs,
 Ghy moet hooren het gekijf;
 Leyt sijn hinne maer een ey,
 'tHuys dat daert van rgeschrey,
 Houdt hy eenich woestig dier,
 'tHoofst dat splijt u van't getier.

Wederom; zijt ghy te mal
 De gebeyren hooren t al:
 Zydy gram, of kijf je wat,
 Stracx soo weetment door de stadt;
 Noodje nu of dan een gast,
 Daer wert oock al op gepast,

VWant de geur van u gebraet,

VVert geroken op de straet.

Iffer ooc by wylen yet

Datmen niet en hoort of fiet,

Een klappeye van een meyt

Sal't niet laten ongheseyt,

Alsse vroech en weder laet

Hier of daer ghebuyren gaet.

Of ist meyssen heusch van mont,

(Datmen nochtans selden vont)

'tKind dat by de buyren dwaelt,

Of aldaer wert aen-ghehaelt,

Seyt, met ongherveinst gemoet,

Alwat vaertij en moertje doet.

VWie en hoorter gheen ghekijf
Van zijn buyrmans stout jongwijf?

Om een strootje, dat de meyt

Ergens inde weghe leyt,

Om wat affchen, om een goot,

Die voor-by haer deure vloot,

Scheltf u dienstmaegt voor een hoer,

En stelt al de buyrt in roer.

Heeft u buyrman rat of muys,

'tIs een plaghe voor u huys,

Boter, keese, speck, en graen,

Alles moet dan houden aen;

Doucken, lijnwaet, ooc het best

Raect wel in een ratte-nest;

En die t'sijn is af-ghehaelt,

VVert met wuylen drec bet aelt.

Iffer inde buyrt een kat,

Al het hof is maer een pat;

VVaster dan een schoone blom,

't Slim ghedierte looptet om,

VWatje poot, en watje zaeyt,

Is al voor den tijt ghemaeyt.

Soo u buyr-man houdt een hont,

Die noch maectet al te bont;

En voor al een hafewint,

Is het slimste datmen vint,

VVatter aen den viere staet,

VVatter op den rooster braet,

VVatter voor u was bereyt,

(Daer en baet gheen sneghe meyt)

VVatter is van soeten geur,

Daer me gaet de linckert deur:

Keert de koc maer eens sijn hoest,

Al den heert die is berooft,

Al de potten zijn gheleeght,

Al de schotels zijn gheveeght.

Alsmen dan gaen eten sal,

En men vint niet met al,

Daer is dan het huys ontstelt,

Yeder raester, yeder schelt,

Maer het is om niet gewoelt

Hoemen souwt, en waermen voelt;

VWant het spec is uyten pot,

Souwtet in het honde-kot.

Maer

Maer hoewel ic al den nacht
Dit, en anders niet, en dacht,

38
So en vont ic geen besluit,
Daerom kint ic scheyer wylt.

Dan so des al niet-te-min
U mocht komen inden sin
Somtjts eens de stadt te sien,
En al watter mach gheschien,
So woud ic mijn beste peert
Geestich vlechten aende steert,
En dan nemen eenich cleet
Over langh hier toe ghereet,
En so lustich van te zy
U gaen setten nevens my.

Alsje dan gheseten waert
Wel ghesint, en wel ghepaert,
Reed ic eerst om onsen bouw,
Eer ic elders rijden wou;
Daer soo wees ic metter hant
U de vruchten van het lant
En den boomgaert en het vee,
Maer voor al de jonghe mé,
Die ic op een koelen nacht
Lest wylt schouwen heb ghebracht.

En als

En als 'tpeert dan opte baen
Eens wat harde mochte gaen,
Souje my, als tot u scherm,
Vaster grijpen inders arm
Vaster hangen aen het lijf,
En dan seg gen; niet te stijf.

Maer so aengenamen hant
En so lang-gewensten bant
So een knoop om my geleyt,
Die my soete dingen seyt,
Sou my so bevallich zijn
Dat ic wyt een loosen schijn
Licht om onsen gantschen bou,
Vry wat harder rijden sou.
Al om datje door het wout
My wat naerder clemmen sout,
My sout houden als een klis
Die in wol gellingert is.

Als ic dus geseten waer
So en gaf ic niet een haer
Om het gelt of om het goet,
Daermen so om leyt en wroet,
Ooc niet om een hooger staet
Enckel rijt, en enckel haet.

Wat heeft nu het steeds gery
Wat heeft hier een waghen by?
Wat een coets vol enckel pracht,
Onlancx hier in't lant gebracht,
Daer geen joffer in en rijt,

Als om meer te zijn benijt,
Daermen eeuwigh sit en praet
Vatter elders omme-gaet,
En schier niet een woot en spreeft,
Als dat yemants eere breeft?

Ic en wilse niet benyen
Die so prachtig henen ryen,
Schoon sy voeren menig peert
Dicwils hondert croonen weert;
Want haer sorig is so groot,
Datse weeght gelijk een loot,
En tot so een swaren geest
Houftmen ja so menigh beest,
Overmits een cleyn gespan
Haer verdriet niet trecken can.

„Tis voorwaer geë machtig vorst
„Die na groote rycken dorst,
„Die sijn lusten niet en paelt,
„Maer gedwyrigh leyt en maelt
„Hoe hy grooter worden sal
Oock tot 'swerelts ongheval.

Wat is doch van grooten staet?
„Niet als moeyten inder daet,
„Niet als last en enckel rijt,
„Daer het leven in verslijt,
„Siet! ontrent een groot beslagh
„Vintmen altijt groot beklagh.

Laet ons ryden, Galatee,
Om het lant, en by het wee,

Daer

Daer de groene linden staen,
 Daer ons vette kudden gaen,
 Daer het weeligh cooren groeyt,
 Daer de jonge veerse loeyt,
 En ontdeest op haer manier
 Haer verdriet en innich vier;

Siet! een veulen uyt het stal
 Kan ons dienen over al,
 Dat's de koetse die ons past,
 Want wy rijden sonder last.

Nu ick gae na mijn ghewest,
 Maer ick segge voor het leest,
 Letter op, ô Galathee,
 Eerje laet het edel wee,
 Sooj' u tot de stadt begheeft,
 Ghymeught grouwen datje leeft,
 Want ghy weet de rancken niet

Diemen inde steden siet,
 Diemen inde steden prijst,
 En de jonghe kinders wijst,
 Daerom moetje schole gaen
 Of jet noyt en had ghedaen,
 Anders sultje by de lien
 Noyt u leven zijn ghesien,
 Denckt dan vry op dat gheval,
 En hoe't u al passen sal.

Meyntj' om datje gheestigh zijt
 Datje wel in korten tijt
 Steedtsche grillen leeren soudt?
 Neen, het steeds gheselschap houdt

Dat een vrijster van het lant,
 Schoon sy heeft al goet verstant,
 Altijt haren aert ghelijckt,
 Altijt na den derrinck rijckt.

Lieve denckt doch om den spijt,
 Om het leppich steeds verwijt,
 Datmen staegh en over al
 U int aensicht wrijven sal.

Sooje maer het minste doet,
 Sooje vrient of buyren groet,
 Sooje dit of gint bestaet,
 Dat niet op sijn steeds en gaet,
 Stracx sal yemant vande stadt
 Roepen, ick en weet niet wat,
 Plat-gheduynde mellick-deuy,
 Packt u na den boeren reuy
 Packt u naer het kluytigh lant
 Na den hollen dellif-kant,
 Na de biesen of het riet,
 Want in stadt en dientje niet.

Siet als yemant is ghepaert
 Met een onghelijcken aert.
 Steeds met boers, en hooffsch met ront,
 Dat en heeft noyt goeden gront.
 Ghy daerom blijft in u wijck
 Bout en trout met uws ghelijck.
 Net met kuys, en mors met uyl,
 Valck met valck, en uyl met uyl.

F I N I S.

HAR-

HARDERSLIEDT.

D Hillis met haer met-gesellen
Was gecomen in het lant,
Daerse niet veel schorr' en vant;
Sy quam vande vlaemsche stellen,
Daermen fant en slicken dijct,
Daermen roept, schaepharders wijct.

Daermen vvater maect tot landen,
Daer de plough comt om sijn haer,
Dat hy had gelaten daer;
Daer het vvout door menschen handen

(Ist *Neptunus* leet of spijt)
Van de stroomen vvoert bevrijt.

Phillis had haer vee gedreven
Tusschen *Armuy* en de *Veer*,
Daer slough sy haer eerstmael neer,
Thirsis haer vermaec en leven
Was by *Domburgh* neer gestelt,
In dat dor en sandig velt.

Phillis in den coelen morgen,
Als de son noch niet te straf
Eerst den dau ging licken af,
Quamen voor haer oude forgen,
Want sy viel in diep gepeis,
En bedacht haer zeeusche reis.

Niet dat *Zeelant* haer mishagde,
Zeelant docht haer vol genucht,
Daerom vvasse niet beducht;
't Meeeste vvas dat sy beclaegde
Dat sy Thirsim niet en sach,
Die by haer te vvoonen plach.

Sy ging vveyden met haer schapen
Van *Armuyde* niet te vviijt,
Op het gors *ten halven-krijt*;
Daer began haer druck t'ontslapen,
Dies sy vvat ter zijden af

Haer tot clagen dus begaf.

Siltig schor ten halven-krijte
 Tot u doe ic dit beclag,
 Souter vvortje dag aen dag,
 Ic en cant de zee niet vvijten,
 Want ten is niet vanden vloet,
 Maer van miin bedruft gemoet.

Soo als dauvv ontrent den meye,
 Vande groene loovers schiet,
 Vande teere kruyden vliet;
 Soo mijn tranen als ick schreye
 Om u, Thirsi, moye knecht,
 Rollen neder op den vveghr.

Dit verfoet het gantsche chorre,
 Want de filte vande zee
 Is noch dienstig aen het vee;
 Maer, of ick schoon drijf of porre,
 Watter nat is van mijn traen
 Daer en leet geen schaepken aen.

Hoe geluckig vvaert ghy rammen
 Doen als Thirsi by ons vvas
 Op het groesche buyte-gras?
 Als hy speelde met de lammen
 Als hy sneed een lustig riet,
 En beslotet met een liet.

Hy ging

Hy ging op een ry verhalen
 Al de vrijsters van het lant. !
 En haer soeten minne-brant ;
 Maer ten mochte nimmer falen
Phyllis was des liedts besluyt.
 'tQuam alrijt op *Phyllis* uyt.

Phyllis schreef hy inde boomen,
Phyllis was het dat hy song,
 Waerder oyt een Echo klonc,
Phyllis (soo hy quam te droomen
 Datter yemant by hem stont)
Phyllis viel hem uytent mont.

Phyllis was sijn gantsch vermaken,
Phyllis die sijn hert vercoos,
Phyllis, *Phyllis* was de loos,
Phyllis ging voor alle saken
Phyllis wasser om benijt,
 O waer is die soete tijt !

Als vvy hier int Eylant quamen,
 Doen vvas ons dit gors te cleen,
 Och ! doen moestet ziiin gescheen ;
Thyrsis dreef sijn vee te samen
 En hy liet mijn dit gevvest,
 Want hy hieltet voor het best.

Als het nu ging op een scheiden,

Wat een druck quam over my!
 Ic nam *Thyrsis* aen d'een zy
 Daer stont ick en hy en schreiden,
Thyrsis vviest niet vvat hy sprack,
 't Scheen dat hem sijn herte brack.

Voor besfluyt ten langen lesten
 Gaf hy miin sijn rechter hant,
 Tot een eeuuvich minne-pant;
Phyllis neemt het my ten besten
 Seyd' hy, dat ick stille svviig,
 'tSchiint dat ick de cortse krijg.

'tSchiint ick sal mijn sin verliesen
 Soo geweldig clopt mijn hoofst,
 'tSchiint het is van brein berooft;
 'tSchiint mijn tonge wil bevriesen,
 'tSchiint mijn lippen willen toe,
 Ach! ic stae 'ken weet niet hoe.

Daer op heeft hy my gegeven
 Met gesucht en droef gebaer,
 Eenen ring van peerden-haer,
 Daer stont *Thyrsis* in geschreven,
 En daer was een hart gemaect,
 Met een minne-pijl gheraect.

Maer my docht de geest t'ontsincken
 Als hy seyde; Nu vaert wel,

Philli

Philli, denct om mijn gequel,
 Jck sal weder om u dincken:
 Meer en wift hy niet te doen,
 Want ten quam niet tot een soen.

Thirfi ghy zijt nu vertrocken
 Wel een maent drie ofte vier,
 En ghy comt niet eens tot hier;
 Zijn u geyten, zijn u bocken,
 Zijn u schapen al u vreugt
 Datjer niet eens af en meugt?

Neen gevviss ten zijn geen schapen
 T'is een ander vvitter vee,
 Dat my doet het drouve vvee;
 Ach? ick ken die op u gapen,
 T'is de dertel Amaril
 Die met u is opten dril.

Vraeghj^e hoe ick het com te vveten
 Denct dat yder als hy mint
 Vremde dingen ondervvint,
 Al ben ick vvat ver gefeten
 Op de leste peerde mart
 Vont ic d'oorfaeck myner smart.

Jck vvas vroug ter mart gecomen
 En ging dvvalen hier en daer,
 Doch u vvert ic niet gevvaer;
 Niemand ('tscheen) had u vernomen,

Mits

Mits so sach ic uyven hont
Daer hy voor een deure stont.

Snel beleefder van manieren
Als sijn meester scheen te zijn,
Komt en toont my blijden schijn,
Comt sijn steert ontrent my svieren
Comt en biedt my sijnen poot,
Comt en springt my opten schoot.

Al miin bloet quam opgerefes
Als ick sach het trouvve beeft,
Daerom sprack ick metten geest,
Hier ontrent moet *Thyrsis* vvesen.
Want sijn hont is so gevvent,
Dat hy niet te verr' en rent.

Sracx liet ick in alle vvijcken,
Waer dat jonge lieden staen,
Mijn begeerig ooge gaen;
Maer doen ick ging omme-kijcken
Wasset dat ic *Thyrsim* sach,
Daer hy in een venster lach.

Hy vvas vry daer niet alleene,
Vlugge vrijsters tvvee of dry
Waren hem geduerig by;
Onder dese vvasser eene,
Na miin oordeel, niet te moy
Maer vvat na den steedschen toy,

Dat moet Amarillis wesen
 Dacht ick, en het was ooc vvaer,
 Want Pol Faes, de soete vaer,
 Hadse mijn wel eer ghepresen
 Als beset en vvonder clouc,
 In het setten van haer douc.

Thirsis had so veel te quicken
 Met de meit, het vvas een schant;
 Want hy kust' haer mont en hant,
 Wonder vvasser te beschicken;
 Ach! dit dede my so vvee,
 Als de vorst het jonge vee.

Hy vvas so verblint int mallen
 Dat hy mijn niet eens en sach,
 Mits quam Faes vvt sijn gelach,
 Laet ons med' hier onder vallen
 Seyde Faes, en trock mijn in,
 Dan het vvas mijn eygen sin.

Men gingh daer een dans int ronde
 Onder eenen rosen-krans,
 Thirsis vvas niet aen den dans,
 Maer hy stont daer mont aen monde
 Met sijn nieu-verkoren lief,
 Tot mijn drouvig ongerief.

Pan met al u bosch-gefellen,
 Als ic sach haer sot gelaet,
 'k Wist mijn leven geen en raet;
 'k Wist niet hoe mijn aensicht stellen,
 'k Werde bleyc en vveder root
 't Scheen ic ging als in de doot.

Als nu 't volc sich ging verstroyen
 Doen vvast eerst dat hy my sagh,
 Philli, sprac hy, goeden dagh,
 En began te flicke-floyen;
 Maer sijn groete quam so blau,
 Dat sijn antvvoort vvas een grau.

Thirsis acht het niet een mijte
 Sagh ooc na my niet meer om,
 Maer greep daer een fleuyt en bom,
 En hief op als my te spijte,
 Een nieu deuntjen van de min
 Die hem doen lach inden sin.

Daer vverd Amaril gepresen
 Tot den derden hemel toe,
 Och! hoe vvas ick doen te moe!
 Want dat Phillis plach te vvesen
 Hoord' ick (niet dan al te ras)
 Dat het nu een ander vvas.

Amarillis was bestorven
 (Soo het schein) in sijnen mont,
 Ja tot in sijns hertsen gront,
 Och nu ben ic gantsch bedorven
 Seyd' ic met een droef gheluyt,
 En ic streeck ter deuren uyt.

Ick ging dwalen aen der heyden,
 Ic ging in het mulle fant,
 Ic ging aen het vette lant,
 Ic ging cenig door de weyden
 Sonder troost, en sonder raet,
 Als een schaep dat dolen gaet.

Harders van de vlaemsche dalen,
 Harders van het Zeeusche strant,
 Is het niet een groote schant
 Dat ic dus alleen moet dwalen?
 Ick, die certijts was verselt
 Met de puickjes van het velt.

Ick, die certijts plach te treden
 Onder menig harders kint,
 Hoog gepresen, wel bemint;
 Ic die certijts werd gebeden
 Ben nu maer een arrem dier,
 En gac treuren sonder vrier.

Och! hoe can de tijt verkeeren!
 Och hoe can de min vergaen!
 Och ic bender qualiic aen!
 Niemant wil nu Phillis eeren,
 Niemant die na Phillis siet,
 Niemant die haer liefde biet.

Dit is vry een sware plage,
 T'is een deerlijc ongeval,
 T'is een hartseer boven al,
 Siet, hoe staec ic hier en clage,
 Mits ic ben gantsch ongewent
 Dat my niet een harder kent.

Leert u minne beter setten
 Vrijsters, wie ghy wesen meugt,
 Leert u dienen vande jeugt,
 Leert op uwe saken letten,
 Want dat eens gebeuren mach
 Dat en comt niet al den dagh.

Maer hoe konjet in u vinden
 Dat ghy Phillis dus vergeet,
 Dat ghy Phillis dus verleet,
 Thirsi: lichter als de vvinden
 Lichter als een dorre blat,
 Dat de vvint van onder vat.

Strekt dan nu u gantsch begeeren
 Tot dit jong en vvelig dier,
 Tot dit, nieu ontsteken vier?
 Heb ic u niet hooren syveren,
 Eer ghy noch in Zeelant vvaert,
 Dat ghy preest een ronden aert?

Datje noyt en soudt verkiesen
 Soo een afgerichte meyt
 Die ontrent de steden vveyt,
 Datje liever vvout verliesen
 Heel de cudd' op een gety,
 Als te leven sonder my.

Denct toch nu eens om de reden
 Waerom dat ghy dit besvvoert,
 't Was, vermits een yder loert
 Op de meisjens die by steden
 Niet besloten vande zee
 Weyden het gevvolde vee.

Ghy preest vriisters die op stellen
 Ginder aen de Vlaemsche kant
 Of ontrent de Zeeusche strant
 Hare vette schapen tellen,
 Want ghy hielt dat desen aert
 Voor de linckers vvas bevvaert.

Ist niet Domburg daer de steden
 Senden al haer malle jeugt,
 Brengen al haer malle vreugt?
 Yder comt daer aen gereden
 Soo lang als het wagen-rat
 Niet te diep snijt in het nat.

Aen die duynen, aen die weyen,
 Js u Amaril gebroect
 En van eersten aen gevoect,
 Daerom canse listig vleyen,
 Dat en meer heeft sy geleert
 Van het volc dat daer verkeert.

Sy is vol van steedtsche treken,
 Op een steedts so drilt haer gang,
 Op een steedts so draeyt haer sang,
 Op een steedts soo canse spreken,
 Op een steedts ist datse swijgt,
 Op een steedts ist datse nijgt.

Maer wat school-gelt moetsse tellen
 Meyntje voor soo moyen leer?
 Nu een soentjen, dan yet meer;
 Al na lust van die gesellen:
 „Wie met steedtsche linckers praect,
 „steedts yet van sijn veren laer.

Ick ben op een fchor geboren,
 Daer fat ic alleen een keec,
 Op een flouw, of op een krec;
 Noyt en ginger maegt verloren,
 Op een gors of op een stel
 Daer noyt quam een fteedts gefel.

Waer de linden veilig groeyen
 Daer ift dat de wagens rien,
 Om het luftig velt te sien;
 Waer de boomgaerts aerdig bloeyen,
 Daer ift dat de joncheyt malt,
 Tot het loof daer neder valt.

Tis te *Domburgh* inde duynen
 Daermen wentelt in het fant,
 Daer foo menigh dertel quant
 Achter hagen, achter tuynen
 Doet dat ic niet seggen derf,
 Dicvvils op eens anders kerf.

Amarillis (naer ic hoore)
 Heeft al dicvvils me gereen
 Met de juffers vande fte'en,
 Sy feyt, ick en ben geen floire,
 Ic en ben voor Klaes of Pier,
 Ic en yvas noyt mellick-dier.

Sy heeft

Sy heeft schotels, koppen, teilen,
 Van dat vremde blauwe goet
 Daerl' haer foeten room in doet,
 Dat zijn teickens, dat zijn peilen
 Dats' al ander kennis houdt
 Als met harders van het woudt.

Dunct u dit te zijn klaer schapen?
 Mach dit al bestaen met eer?
 Ick geloof het nimmermeer:
 „Vrijsters die na giften gapen,
 „Maegden die na gaven staen
 „Spelen op een gladde baen.

Thirsi wy zijn beyde Zeeuwen,
 Al was *Breskens* ons vertreck,
 T'is noch onder 'tZeeusche reck,
 Laet de steedsche linckers spreuvven;
 Wy zijn ront en daer toe goet
 Dat's van oudts een zeeus gemoet.

Laet ons in die rontheyt blijven
 Dat is naer u eygen sin,
 Dat is dienstig inde min:
 Laet ons t'saem ons schaepiens drijven
 In u jonckheyt vvaerje mijn;
 Waerom suljet nu niet zijn?

F I N I S.

Cupido

Verloren en uytgeroepen.

Het weligh boufje, Venus kint,
 Het slimpste guytje datmen vint,
 Was lestmaelick en weet niet waer,
 Dies maect sijn Moeder groot misbaer,
 Sy roept het wicht, sy sucht, en klaeght,
 Maer tis om niet al waerse vraeght;
 Want schoon sy grooten rouw bedreef,
 Men wist niet waer de lecker bleef,
 Sy liet daerom den kleynen guyt
 Door al het lant dus roepen uyt.

Indiender ymant is, goelien,
 Die Venus soontjen heeft gesien,
 De vinder sal des sijn geloont
 Als hy het kint maer heeft getoont,
 Een kus van Venus rooden mont
 Sal hem geworden voordien vont;
 Maer die het wicht met eene vat,
 Diens loon sal meerder sijn als dat:
 Dan op dat ghy hem kennen sout,
 Dit is sijn wesen, dat onthout.

Het is een cleyn, een weligh dier,
 Ghewapent met een selsaem vier,

PHYLLIS segge watse wil
 Efter blyff ick AMARIL,
 Efter ben ick ouer al
 Aengenaem en lief-getal;

Ick en voel' geen minne pijn:
 Vrijster moeten vroyl'ck syn.

Ben ick vry en bly van sin,
 Ick ben eerbaer niet te min;
 Dus of PHYLLIS sit en sucht,
 En of THYRSIS staet en krucht,

Het voert twee vleughels als een svvaen,
 En noyt en kan het stille staen,
 Het flickert hier en vveder daer,
 En koppelt menigh drolligh paer,
 Syn ooghen glimmen als een keers,
 Daer mede lonctet over dvveers,
 Sijn boogh die is vol enkel list,
 Het schiet al eer het ymant giff,
 Sijn pijl, al isse schoon vergult,
 Is binnen met vergif gevult;
 Sijn lijf, al isset moeder naect,
 Heeft menigh ruyter afgemacckt;
 Sijn tortf; al isse niet te groot
 Brenght menigh ridder inder noot;
 Brenghe jonghe vrouvven in verdriet,
 En spaert de teere maeghden niet
 Iae maectret dicmael vvel soo bont,
 Dat hy sijn eygen moeder vvont.

Vint ghy een vvicht van desen slagh,
 Soo brenget veerdigh aenden dagh,
 En soo het vveygert met te gaen,
 Soo grijptet vry vvat harder aen,
 Maer alsj' het eens hebt aengetast
 Soo houtet dan gedurigh vast,
 Want anders sal het metter vlught
 Verdvynen in de schrale lucht;

En of het schoon al deerlick sie t
 Ghy even vvel en achtet niet
 En achtet niet indien het schreyt,
 En achtet niet indien het vleyt
 Maer als het staet en koker muylt,
 Soo denckt vry datter on-heyl schuylt;
 Want onder sijn beveysden lagh
 Soo deckett veel tijts slim bejagh.

Indien het u een soentjen bier
 Ick raede u, en neemt niet
 De mont daer hy me kussen sou,
 Heeft kleyne vreught, en groot berou
 Maer soo de lekker ondervvyl
 U schenken vvil sijn gulde pijl,
 Ick bidde vvat ick bidden kan
 Onthout u des, en blyfter van
 Sijn gift en is geen minne-pand
 Maer boos vergif en heeten brant.

Wel vrienden, tot een kort besluyt,
 Treckt hier nu desen regel uyt
 Dat vvie dien bengel grypen sal
 Sich hoeden moet voor ongeval,
 Want let hy niet vvel op zyn stuck
 Hem naect voor seker ongeluck
 En past hy niet op loosen schijn
 Zoo sal die vanght gevangen zyn.

LIET

Van een trouw-hatende Vrijster, het houwe-
lijcken af-radende.

Qui non litigat, caelebs est.

ONS Gespeul wil enckel trouwen,
Wat mach t' meysjen overgaen?

Sy en wil het niet verstaen

Dattet haer sou moghen rouwen:

Neen, by haer en is geen schroom,

Tis al boter totten boom.

Wat is doch het Venus-jancken?

Suchten, duchten, nacht en dach,

Geen vermaeck, als met geklagh,

Hopen vreesen, duysent ranken,

Al des liefdes pijlen sijn

Drie van vreughde, ses van pijn.

Longh-mans laet u niet verblinden,

t' Brusylofs-bed is niet soo soet

Alsmen u geloven doet;

Ghy sult metter daet bevinden

Dat noyt man soo wel en trout

Dien het niet by wijlen rouc.

Sooje niet en hebt ten besten,

En ghy neemt een kale Griet,

Ach! twee naeckte dienen niet

Hoe kan hier de liefde vesten?

Slappe beurse, weecken moet;

Wie kan winnen sonder goet.

Wiltje gelt en goet bejaghen

Als ghy selfs niet rijck en sijt,

Kleyne liefde groot verwijt:

Vrient, ghy sultet moeten draghen

Dat se u op den necke trapt,

Tis haer schijne dieder klapt.

Zyt ghy rijck van gelt en landen,

En verkiejse dan een lief

Slechs alleen tot u gerief,

Noch en sijnt geen vaste banden,

Want soo haest sy is de vrou,

Springht het geckien uyt de mou.

Krijghtj' een schoone; duysent plaghen

Duysent vreesen, alle daegh,

Yder isser even graegh,

Yder schijntet haer te vraghen;

Is het niet een vaste peil,

Schoone vrouwen trots of geil.

Koomtj' een leelick wijf te trouwen,

Dat is leet, en anders niet,

Dat is eeuwich huys-verdriet;

Maer het sal u meest berouwen

Alse treurigh staet en kijckt,

Dat u kint de moer geliijckt.

Heeft u vrou wat hooger sinnen
Als haer spin-rock of haer douck,
Strax soo grijpse nae den brouck;
Dies en mooghje niet beginnen
Niet besluyten metter daet
Of het is met haeren raet.

Soo' aen eene koomt te raeken
Niet te vroet, of niet te sneegh,
Noch en isset niet ter deegh,
Want dat maeckt u gansche saken
Sonder aensten sonder eer,
Sy is maer een kint te meer.

Soo uwijf geduerigh kindert,
Wat een moeyte koomter van!
Wat een hoofft-sweer woorden man!
Yder kraem u goetjen mindert
Kleyne kinders, noyt verlost,
Grootte kinders, groote kost.

Gaetse lange sonder baren,
Noch ist niet gelyck het sou,
Noch ist niet gelyck se wou,

Want gewis in korté jaeren
Sal in stad de mare gaen
Dat u dinghen qualick staen.

Kan u vrouwe destich spreken,
Brenghetse goede reden voort.
Strax soo voertse t' hoogste woort;
Kijck? wat geeftse drooghe steken!
t' wiff, dat kunstigh spreken kan,
Is een plaghe voordén man.

Is u liefste sacht van wesen,
Spreeck se woorden honigh-soet,
Laffe spys is niemant goet;
Kost die byt is meer gepresen:
Is het schaepje soet van staen
Yder koomter suyghen aen.

Uvegh dan met de minne-treken,
Spreeckt my doch van trouwen niet,
Tis al onrust wat men siet:
Wvaerom vought men twee gebreken?
Yder mensche, wijs of geck,
Heest genough aen sin gebreck.

Juvenal. Sat. 6.

NVllane de tantis gregibus tibi digna videtur?
Sic formosa, decens, dives foecunda, vetustos
Poiriçibus disponat avos, intactior omni.
Crinibus effusis bellum dirimente, Sabinâ,
Rara avis in terris nigroque simillima cygno.

TEGENLIET

Van een trouwens-gefinde Vryster het houwelicken
aenradende

Moriar, nisi nubere dulce est.

V At magh ons Gespeul beweeghen
My het trouwen af te raen?

Neen, ic kan het niet verstaen,
Want ten coomt my niet gelegen
Afte slyten mijn jeught
Sonder vrucht en sonder vreught.

Lieve kosen kinders telen,
Met een onverdeilden vrient,
Die ons tot een steunsel dient;
Met sijn eyghen maefsel spelen,
En te wassen tot een stad,
Denct eens wat een vreught is dat.

Nu dan stelt u om te trouwen,
Wie daer syt een rap gesel,
Waerom vrees je voor gequel?
Daer en is geen acrt van vrouwen
Die niet haer vermaec en heeft,
Alsmen reden plaetse geeft.

Soo mischien een goet geselle,
Diet niet al te breet en gaet,
Neemt een wijf nae sijnen staet,
Dat hy sich te vreden stelle,
Wat geeft cloecheyt om het goet
t Samen winnen is soo soet.

Soo eens kalis trout een rijke,
t' Ian! die isser dan wel aen
Hy magh ledigh spelen gaen:
Vry wat meer als sijn gelijcke
Goet veroveret mette min
Is voor al een soet gewin.

Soo daer een wyt reyne minne
Neemt sijn minder byder hant,
Dat is iae een rustigh quant;
Want hy kiest sich een vriendinne
Die in vrientschap over stort,
Watf in rijkdom quam te cort.

Gaeter ymant sich verbinden
Met een schoon een geestigh Dier,
Is dat niet een hemel schier?
Daer en is doch niet te vinden
Daer s' mans oogh soo lief op speelt
Als op een schoon vrouwen beelt.

Heeft u lief mismaecte leden,
Waerom is u liefde flauw?
s' Nachts sijn alle catten gramms
Mischien heeft se beter seden,
Doch is dat al mede neen,
Sy is dan voor u alleen.

Soo 't aen eene cont geraecken
Die haer saken wel verstaet,
Dat is vry geen cleyne baet
Want dat slyft u gantsche saecken;
't VVijf dat haere plichten can,
Is een steunsel voor den man.

Is u lief niet seer geslepen,
Of van sinnen wat te swac,
Noch al heeftet sin gemac;
VWaerom hier doch slimme grepen?
By een duyfien sonder gal
Is men meester over al.

Is u wijf soo out van jaren
Datse niet en kindert meer,
En bedroeft u niet te seer
Siet! nu meughje spelen varen,
't Huys en laetje geen en last,
Sonder Kinders liever gast.

Wort u menigh Kint gheboren,
Daerom isset datmen trout,
En den echten acker bout,
Sonder dat ist lant verloren;
Wie geen li eve kinders heeft
VVeet niet waerom dat hyleeft.

Is u lief niet wel ter talen,
Valt haer tonghe somtijts krom,
Vrient, en haetse daer niet om,
't Sal haer aen geen spreken salen,
Wie doch heeftet ongemack
Dat sin wijf te weynigh sprack?

Isse krepel u beminde,
Rekent dat voor geen belet
Veel die prijsent in het bed:
Tis u by-slaep, niet u winde,
Ghy en hebtse niet getrouwt,
Datje met haer jaghen sout.

Is u wijf van die manieren,
Datse spreekt met nors gedruys,
Siet! nu leerje binnens huys
Ander lieden seylen vieren;
Tis u nut dat ghy die deught,
Sonder cost soo leeren meught.

Liefde wetet al te voughen,
Liefde neemtet al voor goet,
Liefde maeckt het bitter soet,
Liefde doet het hert vernoughen,
Liefde vint in als gerief,
Noyt en voutmen leelic lief.

32. q. vers. si vxorem.

Sixorem quis habeat sterilem, siue corpore deformem, siue debilem membris, sive caecam, vel claudam, vel surdam, vel si quid aliud siue morbis, doloribus, laboribusque confectum, & quidquid (ex ep̄ra fornicationis causâ) cogitari potest vehementer horribile; pro societate, fideque maritus sustineat.

Het stukje, vervolgt op het voorgaende genaamd
en hier in de galathee tusſchen bl. 48 en 49 in,
„gervegd, wordt niet in alle Exemplaren gevonden.
Waarschynlyk is het delve vervaardigd, nadat
het Werk reeds was afgedrukt.

Zou het niet in de Verre zijn?

HEt is maer een kleyne tijt,
Dieder tusschen beyden lijst.

Amaril quam inde stadt,
Daerse voor een schilders sat,
Daer terstont een geestigh quant,
Ras en kunstigh vander hant,
Teykent veerdigh haer gelaet,
Soo dat hier beneden staet
Teykent, met een clouke streeck,
Dattet haer in als geleeck:
Doch de schilder deder by
(Want het staet de geesten vry)
Hoese met haer veeltjen speelt,
Hoese met haer keeltjen queelt
Hoe haer lagh en wesen valt,
Alse by de Vryers malt.

Maer, schier op'de versche daet,
Phyllis weetet op een draet,
Phyllis haddet achter haelt,
Waer het beelt is afgemaelt;
Dies soo haest als sy het vont,
Daer het voor den winkel stont,
Nam-se crijt, en van ter sy
Schreefer dese veersen by.

*Wie ons aent
rechten*

Harders, dit is Amaril,
Noyt geset en nimmer stil,
Altijts besigh met een liet
Somtijts op eens harders riet,
Somtijts op haer vryers veel,
Somtijts met haer eyghen keel;
Hoe het gae, en hoe het zy,
Altijt los, en even bly,
Altijt ick en weet niet hoe,
VVant sy lacht een yeder toe.

Vraeghje nu wat Amaril
Met dit wesen seggen wil?
Vrienden, wat ick gissen kan,
Seker, 't Meysje wil een man,
't Meysje wenst te sijn de bruyt:
't Siet haer als ten ooghen uyt:
Koomt dan vryers, koomt ter baen,
VVant de vryster wilder aen.

Als dit veersje was gestelt,
Phyllis maeckt haer naer het velt,
Sy gaet vrolick uyte stadt,
Mits sy dit geschreven hadt.

Thyrsis quam dien eyghen dagh
Daer hy dit geschrifte sagh,
Dies soo wert hy byster gram,
Want hy wist van waer het quam;
Flux dan, eer naer huys te gaen,
Stelt hy dit besyden aen.

AL die hier dit beelt aensiet,
En gelooft het by-schrift niet,
Want al ist van witten kryt,
't Koomt geheeluyt swarten nyt.

Twe gesint op een alleen
Sijn twe honden aen een been,
Sijn twe vrouwen op een slot,
Sijn twe haenen in een kot,
Sijn twe krayen op een tack,
Sijn twe swynen aen een back,
Sijn twe princen in een rijck,
Daerom staense noyt gelijk.

Dan men segghe soo men wil,
Prijs of smaet van Amaril,
Hooft, wat ick hier segghen kan,
VVilse my, sy heeft een man.

Siet wie mint heeft goet gehoir:

Het coomt *Amaril* ter oir
Al vvat *Phyllis* heeft bestaen
Al vvat *Thyrsis* heeft gedaen,
Al vvat *Phyllis* inde stadt
Op haer beelt geschreven had,
Sy ontfet haer niet te seer,
Doch soo strijtsse voor haer eer,
Want sy laet van stonden aen
Oock een veersken henen gaen,
Datse met een heusche groet,
Aen den schilder geven doet,
Want het Meysje datse sondt,
Seyde met een soeten mont.

Iffer plaetse lieve orient,
Setdit veersjen daer het dient,
Settet op het aerdigh beelt
Dat daer op een veeltjen speelt,
Op het beelt van Amaril,
Die het eens verdienen wil,
Die het eens vergelden sal,
Met een bloemtjen uyt het dal?
Of een uyt gelesen roos,
Diese voor de beste koos,
Of een appel met een blos,
Of een schoonen druuyven-tros,
Of een ander boom-gewas,
Datse voor het schoonste las,
Dat alleen niet dienstigh is
Om te setten op den dis,
Of te nutten met den mont,
Maer dat ghy oock brenghen kond,
Door de kunste vant pinceel,
In een aerdigh tafereel,
Dat alsdan de steetse lien,
Voor een wonder sullen sien;
Of, indien ghy beter acht
Yet ghevanghen op de jacht.
Lieve macker, seghtet vry,
Lieve schilder, seghtet my,
Ghy sult hebben metter daet,
Wat u wel te sinne staet.
Ghy sult kriyghen, sooje wilt,
Of een haes, of ander wilt,

Of voor eerst een goet konijn,
Eer de hasen tijdigh sijn,
Of misschien een jongh patrijs,
Eerst gespronghen uyt het rijs,
Of een mees, of schoone vingh,
Geelder als een gouden ringh,
Maer oock elders duyster grau,
Elders weder hemelf-blau,
Elders root, en elders wit,
Vry geen wilt-braet voor het spit,
Maer bequaem te sijn gestelt
Midden in een aerdigh velt,
Daer een schilder met verstant,
Thoont de gaven van het lant
Thoont de opgetoghen geest,
Menigh vogel, meenigh beest,
Dat of aender heyden springht,
Of ontrent de bossen singht,
Of ontrent de beken queelt,
Of oock in het water speelt,
Amarillis houtet vast
Dat een rustigh schilders gast
(Is hy van de rechte kunst)
Rekent voor, een meerder gunst
Ingevall' een schoone maeght
Hem een kleyne gifte draeght,
Dan wanneer hem eenigh gelt
By een ander wort getelt,
VVant de schoonheyt borven al
Is de schilders liefgetal.

Dit beviel den schilder vvel,
Want het is een hups gefel,
Die met soo een minne-stryt
Vuyter maten vvas verblyt;
Hy nam dan het veersjen aen
En hy latet heden gaen,
Voor een gunstigh minne-pant
Aen een vryster van het lant,
Aen een vryster die hy mint,
Die hy vvonder heeft gesint,
Geestigh *Aeltje*, neemtet aen,
Want het is om u gedaen.

CVPIDO